

(i) Printed Pages : 4 Roll No. ....

(ii) Questions : 7 Sub. Code :

1	0	4	9	7
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	2
---	---	---	---

**Bachelor of Arts (FYUP) 2nd Semester
(2055)**

PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)

Paper : Introduction To Indian Administration

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 68

Note :— Question No. 1 is compulsory. Students are required to attempt **THREE** long questions selecting one question from each unit.

1. Attempt any **SEVEN** short answer type questions in about **25-30** words each.
  - (1) Write two features of Indian administrative system.
  - (2) What is the significance of the Constitution in Indian Administration ?
  - (3) What are discretionary powers of the President ?
  - (4) What is the role of the Prime Minister in Indian Administration ?
  - (5) Who is head of state executive ? Write his two main functions.
  - (6) Differentiate between the political and permanent executive.
  - (7) What are the main functions of the State Public Service Commission ?
  - (8) What are the key features of the Election Commission of India ?

- (9) How is the Comptroller and Auditor General (CAG) appointed ?
- (10) Name two agencies involved in recruitment to civil services in India. 7×2=14

UNIT-I

2. What are the major features of the Indian administrative system ?
How has it evolved over time ? 18
3. Discuss the election, powers, and role of the President of India.
How does the President function as the constitutional head of the country ? 18

UNIT-II

4. Discuss the functions and role of the Governor in state administration. 18
5. Explain the relationship between political and permanent executives in Indian administration with suitable examples. 18

UNIT-III

6. Describe the composition and functions of the Election Commission of India. 18
7. Explain the composition and functions of the Union Public Service Commission. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है। छात्रों को प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करते हुए तीन दीर्घ प्रश्नों का प्रयास करना आवश्यक है।

1. कोई भी सात लघु उत्तरीय प्रश्न लगभग **25-30** शब्दों में हल करें :
- (1) भारतीय प्रशासनिक व्यवस्था की दो विशेषताएं लिखिए।
  - (2) भारतीय प्रशासन में संविधान का क्या महत्व है ?
  - (3) राष्ट्रपति की विवेकाधीन शक्तियां क्या हैं ?
  - (4) भारतीय प्रशासन में प्रधानमंत्री की क्या भूमिका है ?
  - (5) राज्य कार्यपालिका का मुखिया कौन होता है ? उसके दो मुख्य कार्य लिखिए।

- (6) राजनीतिक और स्थायी कार्यपालिका में अंतर बताइए।
- (7) राज्य लोक सेवा आयोग के मुख्य कार्य क्या हैं ?
- (8) भारत के चुनाव आयोग की मुख्य विशेषताएं क्या हैं ?
- (9) नियंत्रक एवं महालेखा परीक्षक (CAG) की नियुक्ति कैसे की जाती है ?
- (10) भारत में सिविल सेवाओं की भर्ती में शामिल दो एजेंसियों के नाम बताइए।

7×2=14

यूनिट-I

2. भारतीय प्रशासनिक व्यवस्था की प्रमुख विशेषताएं क्या हैं ? समय के साथ इसका विकास कैसे हुआ है ? 18
3. भारत के राष्ट्रपति के चुनाव, शक्तियों और भूमिका पर चर्चा कीजिए। देश के संवैधानिक प्रमुख के रूप में राष्ट्रपति किस प्रकार कार्य करता है ? 18

यूनिट-II

4. राज्य प्रशासन में राज्यपाल के कार्यों और भूमिका पर चर्चा करें। 18
5. भारतीय प्रशासन में राजनीतिक और स्थायी कार्यपालिका के बीच संबंधों को उपयुक्त उदाहरणों के साथ समझाएँ। 18

यूनिट-III

6. भारत के चुनाव आयोग की संरचना और कार्यों का वर्णन करें। 18
7. संघ लोक सेवा आयोग की संरचना और कार्यों की व्याख्या करें। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਦੀਰਘ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ।

1. ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਤ ਲਘੂ ਉੱਤਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕਰੋ :

- (1) ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
- (2) ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ ?

- (3) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ?
- (4) ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (5) ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖੀ ਕੌਣ ਹੈ ? ਉਸਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।
- (6) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
- (7) ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਕੀ ਹਨ ?
- (8) ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ?
- (9) ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ (CAG) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?
- (10) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।

7×2=14

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ? 18
3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ? 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
5. ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 18
7. ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18